

בנות יבנות מהרי"ץ

לק"י, גליון ב' | כסלו ה'תשפ"ד ב'ש"ל"ה

הולכי נתיבה

מאיר נתיבות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בימי החנוכה אומרים אנחנו בתפילה בברכת ההודאה, על הנסים ועל הגבורות ועל המלחמות וכו' שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. ויש להתבונן מהו כפל הלשון, הגבורות והמלחמות, וכי אילו גבורות היו אם לא המלחמות.

וכבר עמד בזה מהרי"ץ זיע"א בביאורו עץ חיים (דף קסא, ב) וכתב, על הנסים ועל הגבורות, שנתן כח בבני חשמונאי. ועל המלחמות, שמן השמים נלחמו ביונים, ועיון בספר יוסיפון (פרקים כ"א כ"ב) שכן מביא שם, ע"כ. וע"ש עוד תירוץ.

וכדברים האלה מפורש בדברי רבינו דוד הנגיד (פרשת וישב עמ' קפ"א. הובא בשמן למאור, על המלחמות אות א') שכתב, וכן אירע לבני חשמונאי בשעה שקרא להם אביהם ונפרדו ממנו ויצאו למלחמה, שנתלתה עליהן השכינה והופיעה על פניהם וזרחו עליהם האורות כמו שנאמר (זכריה ט', י"ד) וה' עליהם ייראה ויצא ככרך חיצו. אח"כ פתחו ואמרו ה' אורי וישעי (תהלים כ"ג, א'). והסתכלו באותה שעה וראו דמות רוכב על סוס של אש והוא לבוש עדי זהב ובידו חרב וחנית נוצצים ופניו אל צבאות היוונים, והבינו שהוא מלאך שלוח מלפני אלהים לעזרתם, ונלחם בהם גם השי"ת מן השמים בברקים ורעמים ואש מן השמים שהיתה שורפת אותם, והיה הברק פוגע בהם כחצים ושוברים כמי"ש ויצא ככרך חיצו. והשמיעם השי"ת מן השמים קולות תרועה ושופרות נוראים ואיומים כמי"ש וה' אלהים בשופר יתקע (זכריה שם) ע"כ.

ויש לשאול, אם מן השמים נלחמו ביונים מדוע היה צריך עוד לתת כח בבני חשמונאי להלחם. ונראה לבאר, כי רצה הקב"ה שיוכר ויוודע בעולם, שבא הנצחון ע"י אהביו עושי רצונו ותורתו (כמבואר גם בתרגום שיר השירים ו', ז' באורך), ובנס שמימי היה מקום לטועים לתלות זאת בדרכי הטבע חלילה, אבל כאשר בא הנס בידי אדם, וניצחו המעטים את הרבים (ע"י במש"כ מרן הגר"י רצאבי שליט"א בשמן למאור על מגילת אנטיוכוס פסוק נ"ט), ראו הכל כי מן השמיים סייעו בידם לפי שהיו עוסקים בתורה בלב שלם, וכמו שמסיים בתרגום שיר השירים (שם) וכד חזו יתבי פלכיא אשרו יתהון ומלכוות ארעא ושלוטניא קלסו להון.

ויה"ר כי כשם שעשה לאבותינו תשועות נסים ונפלאות בימיהם ההם, כן יעשה עימנו בזמן הזה, כדי שתרומם קרן ישראל, ויתגדל ויתקדש שמו הגדול בעולם, אכ"י"ר.

מערכת 'בנות יבנות מהרי"ץ'

משא מרן שליט"א בכנס היסוד של כולל ומכון 'נתיבות מהרי"ץ' בחשיבות הוצאת וההדרת תורת חכמי תימן זיע"א אור לכ"א אלול ה'תשפ"ג ב'ש"ל"ד

בדור האחרון היה יאוש מתורת חכמי תימן

בשם רחמן. ברשות הרבנים הגאונים שליט"א שנתרמו לענין, וידיהם רב להם ברוך ה' בספרים שהוציאו לאור בעצמם. צריך לברך (כמובן בלי שם ומלכות) ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ועוד ברכה, ברוך מציב גבול אלמנה. ב"ה יהדות תימן עברה שלבים. בעבר גם מי שהתייחס לתורת חכמי תימן וגם מי שהוציא לאור ספרים, דיברו על דברים שהיה היו, סיפרו בתימן ככה עשינו, אמרו מה היה. לא עשו מזה תורת חיים. לא עשו מזה 'שלחן ערוך'. התרפקו על זכרונות העבר, אבל היו מיואשים ולא חשבו שאפשר לעשות את זה תורת חיים. להחזיר את העטרה לישנה.

אפילו מהתלמידי חכמים הזקנים, עשיתי את הכתובה עם מנין השטרות אמרו 'שטרות היה בתימן', זקנים שהם בעצמם עוד היו בתימן, לא חשבו על זה. והיה צריך לחפור בשורשים, כדי לדעת שהשטרות זה לא משהו שהיה בעבר בלבד, אלא חשוב להמשיך אותו גם כיום.

והאמת כי נכון שהיתה הבטחה של שמעון הצדיק לאלכסנדרוס מוקדון, ביכות שלא החריב את המקדש כדרישת הכותים, שימנו לשנת התחלת מלכותו בזה שלטון היוונים, ולכן הרמב"ם כותב בהלכות גירושין (פ"א הכ"ז) כבר נהגו כל ישראל למנות בגיטין או ליצירה או למלכות אלכסנדרוס מוקדון שהוא מנין שטרות, יעו"ש. אבל כשאנחנו עומדים על השרשים אנחנו רואים, שהטעם של אלכסנדרוס מוקדון היה רק כלפי חוץ. ולמעשה המנין שאנחנו מונים הוא לזמן בו פסקה הנבואה מישראל, שאז מת עזרא. זה היה באותה שנה. הסואה. וכשמוזכרים את החשבון הזה, הדבר בא להזכיר לנו כמה בעיונותינו הרבים ירדנו, וכבר ב'ש"ל"ד שנים אנחנו כבר בלי נבואה. ומאז שפסקה נבואה מישראל התחילו הצדוקים שכופרים בתורה שבעל פה, והתחילה הפילוסופיאי וכו'. ירידות רוחנית גדולת. כאשר כותבים את התאריך הזה, ומבינים את המשמעות, יש פה עומק (כמו שהזכרנו בס"ד בהרחבה בדברי חפץ גליון ה' דף ע"א).

השתלשלות תורת חכמי תימן מימי רבינו הקדוש

אבל אינני רוצה להתפרש כעת ולעבור לנושאים אחרים, כי הדברים ארוכים והמה לא יכלו. לכן אביא רק את מה שמהרי"ץ כותב במגילת תימן (ע"י דברי חפץ י"ט דף י"ג), כי הקב"ה הקים בכל עיר ועיר עינים להורות לעם את הדרך, והיו מקובלים בפירושה תורה איש מפי איש, עד משה רבינו ע"ה. כל דור היה מקבל את הפירושים האלו. עד אשר העמיד הקב"ה את רבינו הקדוש, אשר חיבר וקיבץ את השמועות מחכמי הדורות במשנה אשר חיבר, וישלח אותה אל כל בני הגולה.

וזו המשנה. וכשחבורה הגמרא, גם היא נתפשטה בכל הגליות, וגלות צנע"א כמו הם. והיו מעתיקים אותה ללמד לבני ישראל קושיות ותירושים, והיו מפרשים בה פירושים עצומים. וכל אחד מהחכמים, היה עושה לעצמו קיצור פסקי הדינים, ועשו קונטרסים וכו'. אחר כך הוא מספר על הענין של גלות מנצ"ע שאז שרפו כל הספרים שהיו מהקדמונים. יש לנו עוד תקנה שחלק לכל הפחות אולי עוד יתגלה, אבל בכל אופן אין לנו הרבה מהתורה של חכמי תימן, אשר היו בימי קדם.

ידוע שאין לך גלות קשה כמו גלות תימן. וגם בנושא הזה לא נאריך, דיברנו על זה פעם באחד השיעורים. יהדות תימן סבלה הרבה יותר מכל עם ישראל, ובכל זאת אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו. ברוך ה' שרובם ככולם יודעי ספר בצורה נפלאה.

המעלות שיהיו בכלל האברכים שיעסקו בתורת חכמי תימן

כעת נדבר על התכלית שלשמה התכנסנו, אנחנו זוכים היום לכינוס יסוד להקמת כולל אברכים שיעסקו בלימוד והפצה של תורת חכמי תימן. ברוך ה' עברנו הרבה שלבים. לא שלא יצאו לאור עד היום ספרים מחכמי תימן. יצאו. אבל עם הרבה חסרונות. מי שהוציא אותם לאור בדרך כלל, או שהיו אנשים פשוטים, כגון יש ספר נפלא צדה לדרך למהר"י צ'אהרי, הדפיסו אותו פחות או יותר מוגה עם קצת טעויות, אבל בלי שום ציונים וביאורים, ובלי שום הערות, קשה ללמוד בו. הוציאו ספרים חשובים כמו סוגלת ישראל למהר"י הכהן, גם כן ספר חשוב מאד, אבל הצורה שבה נדפס, היא בלי טעם ובלי ריח, בלתי נוה ללמוד בו. או ספרים שהוציאו אותם אנשי מדע. התורה של חכמי תימן נהייתה נושא למחקר בעיקר. יש ספר נפלא כמו המזרחי על השי"ס, ספר חשוב מאד. אבל זה בסגנון של אוניברסיטה, מה שמעניין אותם הוא על הרוב גירסאות ונוסחאות בתפילה, וכדומה דברים חיצוניים. אבל לא משהו בגוף הלימוד.

וכן דוגמא נוספת, גם אם הוציאו ספרים שקשורים לתפילה שיכלו להיות לבני ישיבות ללימוד מוסר, הוציאו אותם בצורה שאין מקומם בבית המדרש.

ברוכים יהיו על השתדלותם לפי יכלתם אפשרותם וידיעותיהם, אין ספק שהתאמצו מאד, ומתן שכרם לא יקופח. הם השקיעו הרבה מאונם והונם. ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, ואנו הרי מצווים להידבק במדותיו יתברך, כמו שכתוב והלכת בדרכיו.

חוסר הספרים מחכמי תימן, הביא לעיזבת המסורת על ידי רבים

אך ממילא, עכ"פ התוצאה בשטח, שהספרים הללו לא השפיעו הרבה לטובה על ציבור בני התורה. לא הועילו ולא פעלו. אנחנו רוצים לבנות את הציבור שלנו והדורות הבאים, ואם הם לא יראו את תפילת העבר, לא יהיה להם את הרצון ואת החשק להמשיך. כי אם אין עבר, אין עתיד.

לצערנו זה אחד הדברים שגרמו את המשבר ביהדות תימן, שהרבה עזבו את המסורת. בדרך כלל מי שהחזיקו מעמד, מי שהמשיכו את המסורת, הם אלה שגדלו בסביבה של תלמידי חכמים שידעו והסבירו, ענו לשאלותיהם, ואצלם הדברים היו מבוססים. אבל חלק ניכר מהציבור התימני, לא גדלו בבית של תלמידי חכמים. וכשבאו לישיבות הקדושות, ששם יש תלמידי חכמים, הבחורים היו נתקלים בכל מיני שאלות.

לדוגמא. סיפר לי הרב שלום בשארי זצ"ל, ראש הישיבה שאל אותי, מה התימנים עושים במצה? אופים אותה עם קמח?

זה חמץ גמור!

אתם יודעים יש כמה סגנונות של אפיית מצה, יש כאלו שעושים 'פירזאן', עוטפים את זה עם קמח. עריכה. הוא בא הביתה סר וזועף, ושואל את אבא שלו ככה עשיתם? אמר לו וכי מה הבעיה? אמר הרני זה חמץ גמור! אמר לו אביו, זה מקמח של קטניות.

אבל כבר נכנס הארס הזה לו בראש, וכמה הוכנה מחוסר ידיעה, בלבד דברים והוציאו להם את כל הרוח מהמפְרָשִׁים, כביכול לא ידעו ונהגו מנהגים של עמי ארצות.

אותו הדבר מה שקשור לספרים. אם מדברים על ספרים בעיון או בהיקף, יש תשובות של חכמי תימן מצוינות בהיקף ועמקות ושקלא וטריא, למשל תשובות של מה"ר שלום מנצורה, סבו של מה"ר יצחק הלוי.

רואים את המעט מה שנשאר מיתר הפליטה, כי הרי לא היה בתימן בית דפוס, איזו עמקות יש בהם, ואיזה היקפים של ספרים אפילו של אחרונים לא ידועים כמו שו"ת משפטים שרם ועוד.

וזה לא ממנהיג, אלא מהדורות שאחרי, אבל לצערנו זה נדפס כמחקר גרידא. היה צריך שתלמידי חכמים ישבו על זה. ניסיתי לחפש תלמידי חכמים שישבו על זה יערכו ויפצו, אבל לצערנו כמעט אין דורש ואין מבקש.

כשלמדתי בישיבת קול תורה, היה שם הרה"ג משה יהודה שלזינגר שליט"א ששימש כר"מ בישיבה, כיום הוא ראש הישיבה. הוא אמר דבר בסגנון חריף, יש הוצאת ספרים - לא נפרט שמות - שאותם לא מעניינת התורה של רש"י, אותם מעניין רק אם לרש"י היה זקן ארוך או קצר.

את החוקרים לא מעניין עצם הלימוד, אלא מתי המחבר חי, באיזה ארץ חי ומי היה אבא שלו, וכדומה. יש בזה איזו תועלת, אבל זאת לא "הנשמה" של דברים. לזה הם לא נכנסים. הם לא בריה"כ, וזה מה שחסר ונחוץ לנו.

עכשיו ברוך ה' שהתורה חוזרת למקורה. שבני תורה ויראת שמים, יעסקו בתורה של חכמי תימן, זה מציב גבול אלמנה!

כיום שבים ומהדירים בצורה נאותה, הרבה ספרים שיצאו עד היום וקיבלו פנים של מחקר בעיקר. לדוגמה מדרש הגדול יצא בעבר עם שינויי נוסחאות מקורות וציונים. ומי שתפס את זה בדורנו, זה דוקא אשכנזים. מכן זכרון אהרן. ראו כמה מדרש הגדול הוא חשוב והוציאו את זה לאור, ברוך ה'.

כי עד היום הרבה מספרי חכמי תימן לא מצאו את מקומם בין הספרים התורניים. ומי שכן רצה, היה צריך לקחת את זה בחוסר ברירה, לחפש ולהוציא משם את הפנינים.

אבל כדי שהספרים ימצאו מקום באוצרות הספרים של ישיבות ותלמידי חכמים, שלא ישארו כספרי מחקר גרידא, אנחנו צריכים לעסוק בהם להדיר אותם. ושמתחי לראות שבי"ה התחילו את הדרך. זה הכיוון.

גלגולת את האוצרות והמרגליות הטמונים בתורת חכמי תימן

מלכתחילה חשבתי שצריך להוציא את הפירוש של רבי יוחנן המזרחי על הש"ס. אבל כיון שכבר אחרים עסקו ועוסקים בזה ואין ענין שיהיה כפול, קשה יהיה להפיץ את זה, אז התחלנו עם פירוש ורבינו זכריה הרופא על הרמב"ם ועל פירוש המשנה. ברוך ה' שהדבר הזה תפס.

צריך לדעת כי בספרים של חכמי תימן יש כמה וכמה דברים חדשים. אף, יש דברים ועניינים שהיו להם מקורות שבמשך הדורות נעלמו מרוב עם ישראל. דברים מתורת חז"ל, או מתורת הגאונים והראשונים, שנמצאת רק אצלם. ב. יש דברים שהם כתבו וחיידשו מדעתם.

למשל, וזהו דבר שעמדתי עליו כבר מזמן, במסכת פסחים (פ"ד משנה ט') כתוב על חזקיה המלך שגנו ספר רפואות. מבאר רבינו זכריה הרופא, למה חזקיה גנו את זה, פירש רבנו (הרמב"ם) ספר בטחונם בהשם. פירוש אחר ראה במראה הנבואה שאחרי מותו ישלטו האומות על הבית ויגלו ישראל, ולא רצה שיפול ספר רפואות בידם ולכן גנזו. אינני יודע מאיפה הוא לקח את הפירוש הזה, הפירוש השני. אבל מה שברור היה לי שהפירוש הזה לא נמצא בשום מפרש. וכיוצא בזה יש בספרי חכמי תימן ואוצרות של דברים חדשים המאירים את העיניים.

אברכים שישבו על הדברים האלה, יצטרכו לשבת וללבוש ולראות את המקורות בסוגיות הש"ס, להשוות עם יתר כל המפרשים, להעיר ולהאיר את הדברים. לחפש מה המקור של זה, האם יש לכך סתירות, ולראות אולי בכל זאת יש לזה מקור.

והיה עוד הרבה מרגליות. מי שיצלול בספרים האלו, ימצא ויעלה מהם הרבה מרגליות שיאירו את עולם התורה באור יקרות. והספרים האלה ימצאו את מקומם בספרים תורניים. וממילא תורת חכמי תימן תופץ בכל ישראל, וחוף מזה הציבור שלנו יתחזקו מזה. יראו מה אבותיהם ורבותיהם נע"ג היו, מה פעלו, וממילא יתן להם את החשק ואת הדחיפה להמשיך בדרך ובמסורת, כשהם יבינו שהם מבוססים ולא נולדו היום.

מעוררים זכות אבות כשעוסקים בחיבורי קדמוני נע"ג, כגון אראלי מרומים

עוד דבר נפלא שעמדתי עליו רק בזמן האחרון.

דיברתי בשיעור האחרון (מוצ"ש כי תבוא) על ענין הסליחות. לצערנו הדור שלנו קצת נחלש בזה, בקושי קמים לסליחות. ברוך ה' מהרי"ץ האיל את המצב, במה שהעלה שיש שתיים עשרה סליחות עיקריות, ומשתדלים עפ"י דבריו בזמנינו להגיד לפחות את זה.

אמרת שצריך להוסיף גם את הסליחה 'אראלי מרומים בשיר ושבח קמים' ולא בגלל שזה על סדר א"ב, לא זאת הנקודה, אלא כי המחבר של הסליחה הזאת זה אחד מחכמי תימן הקדמונים. רבינו שמריה הכהן. כך מובא בכמה תכאילים כתי"ב בהדיא שהוא המחבר, ואכן השם שלו גם רשום בפיוט בסוף, אחרי שמסתיים האב"ג, שית מיחתת רצון יום היקטר סימיו, כיפר הימצו נ"א לנבחר מעמים וכו' ראשי תיבות שמרי"ה כה"ן. הפיוט עצמו מראה שהוא היה גוברא רבא, וידוע שחיבר גם פיוטים אחרים חשובים.

כדאי לומר את זה. בפרט שהוא לא פיוט ארוך, ובפרט מפני שהוא בא להעלות את התפילה, שהמלאכים יסייעו. הגאונים הביאו את תפילת מכניסי רחמים למטרה זו, זה שאומרים בסוף המרגנות ביום הכיפורים. והוא סידר את הפיוט הזה. לכן אני אומר להגיד את זה, גם כדי לעורר את זכות אבותינו.

בענין פיוט יום נעקד יצחק

יש עוד פיוט, שצריך להדפיס אותו כי הוא לא נפוץ בסביבותינו. השתוממתי בראותי בכתב יד קדשו של מהרי"ץ מהדורא קמא דקמא, שככתב את העץ חיים עוד בטייטא, עם מחיקות ותיקונים, ופתאום אני רואה שם באשמורת פיוט חדש. הרי אנחנו אומרים 'אם אפס רובע הקן' כדי להזכיר את עקידת יצחק לפני עלות השחר, באשמורת הבוקר או מתעוררים החסדים, והנה בכתב היד הוא מהרי"ץ כותב, אם ירצה יאמר פיוט זה במקום אם אפס רובע הקן, ואם שניהם כאחד טובים, סימן יוס"ף ב"ן ישראל משת"א. יום נעקד יצחק לקרבן עולת, נפשי בקרבי כְּאֶבֶר צוללת וכו', שוחט והנשחט והמאכלת. מי שמבין בפיוטים, רואה שהוא הלך בעקבות הפיוט עת שערי רחמים וכו' עוקד והנעקד והמבויט, והוא בעצם משלך את הפיוט הזה. הוא לא בא במקומו, כי הוא אינו חוזר על מה שכתוב שם, אלא מוסיף דברים אחרים.

הלך נראה לעניות דעתי כי חשוב שנאמץ את זה, כדי לעורר גם בכך את זכות אבותינו. אנחנו מעוררים זכות עקידת יצחק, וצריך גם את זה לעורר. יש קהילות שאומרים את הפיוט הזה עד היום ברי"ה אחרי עת שערי רחמים, ולרעבים, וכן הבידאנים וגם החבאנים. הפיוט הזה, עוד לפני רבינו שלום שבזי, זה ממנהיג יוסף משתא, מבני משפחתו. בני משתא, היו פייטנים גדולים וחכמים. השם שלו רשום בראשי הבתים בפיוט, יוס"ף ב"ן ישראל משת"א נזכר לעיל. ידעתי כל הזמן שהשרעבים אומרים את הפיוט הזה, אבל הוא לא נמנע באיזורים שלנו. אבל עכ"פ בשביל הדור שלנו, זה טוב שמתגלים ומתפרסמים דברים שיש בהם לחוק אותנו.

חידוש נפלא מחכמי תימן איך התרחשה פטירת שרה אימנו ע"ה

צריך להסביר בפיוט הזה כמה וכמה דברים, אולי ניכנס לזה בשיעור הבא (מוצ"ש נצבים וילך). קצת נזכיר רק ענין אחד. בפיוט הוא מוסיף דברים בענין העקידה, שלא מוזכרים בפיוט עת שערי רחמים. כמו שהקדמתי, או שהוא מעלה אותם באופן שונה.

לקראת הסוף אני רואה משהו חדש, רעד לבב שרה וגופה הפחיד, עת ראתה אביו שהא בא יחיד, אמרה איה בני יצחק אשר הא עתיד, לעלות להר סיני ולתוחת יוריד, היום אני מתה וגם נופלת (מרוך שליט"א משנה בקריאתו לציבור, היום 'היא' מתה. העורך). הוא מסביר למה שרה מתה, כי היא ראתה שאברהם אבינו חוזר בלי יצחק, ואז מתה. הרי מה שידוע ומפורסם בכל המדרשים (עי' פדר"א פרק ל"ב, מדרש הגדול כ"ב, י"ג, ושאר ספרים) שהשטן הפחיד אותה, ויש כמה גירסאות בזה. אבל שהיא ראתה אותו בא יחיד, לא נזכר.

בעזרת ה' מצאתי את המקור שלו, הדבר מובא במדרש נור האפילה, ויש לי את זה בכתב יד. בדפוס יש קצת שינויים. הענין הפלא בפלא. וזה לא נמצא בשום מדרש, רק בספרי חכמי תימן, כמו שאמרנו. והוא הלך עם זה.

תשמעו דבר מאד מעניין, וישב אברהם אל נערי (כ"ב, י"א). והיכן יצחק? עמד מן העקידה, והלך לבית מדרשו של שם. ההתחלה ידועה מפרקי דרבי אליעזר (פרק ל"ב) שיצחק הלך למדרש של שם. אמרו, שהשטן רצה להטעות את אברהם אבינו, אתא לותיה ואמר ליה, סבא אובדְתָּ לְבָךְ, הבן אשר נולד לך לאחר יאוש, אתה מבקש להשחיתו?

ולא אשגח ביה. אברהם אבינו לא התייחס אל השטן.

הלך אצל שרה ואמר לה, את יודעת מה איתעביד, האם ידוע לך מה נעשה ומה קורה בעולם? אמרה, לא ידעתי. אמר לה, בְּךָ שְׂנוּלָד לְאַחַר זְקָנָתָּ, הקריבו אברהם על המזבח. אמרה לו, מה ראיא לברכיך? אמר, יבוא אברהם יחידי. ההוכחה לכך, את תראי בעצמך שאברהם אבינו יבוא לבד בלי יצחק.

כיון שראת מרחוק שלא בא יצחק עם אברהם, התחילה בוכה ומיללת שלוש יללות, ומתה. לפיכך קבעו בתקיעות שלוש יְבֻבוֹת. אילו אברהם היה מגיע הביתה, היתה שואלת אותו היכן יצחק והיה אומר לה הלך למדרשו של שם, אבל בגלל שחששה ציפתה והסתכלה למרחקים מי מגיע, וכיון שראתה את אברהם מרחוק מגיע לבד, אמרה אם כן השטן צודק, ומתה.

דרך אגב, אתם יודעים מה שדנים הרבה בספרים, הגמרא בסוף ראש השנה (לג), ב' מביאה את הפסוק ותיבב אם סיסרא (שופטים ה', כ"ח). ללמוד פירוש המילה תרועה. ויש אומרים שעושים כך וכך תקיעות, כדי לבטל את היבבות שפעתה אמיה דסיסרא, ואמ"ל. אבל יש אומרים שזו טעות. לא אימיה דסיסרא, אלא אימא שרה, אימנו שרה, ומצד שזה כנגד היבבות של שרה אמנו. מהרי"ץ רומנו לזה (עץ חיים ח"ג דף ע"ד, ב). למצד אנחנו עושים במסוף רק עשר תקיעות ולא שלושים, הוא מביא את הטעם של טרחה ציבור שכתבו הרי"ף והרמב"ם, ואומר שזה טעם חלוש. ואז הוא כותב, ושוב מצאתי למוהר"ר שלום שבזי בספר חמדת ימים פרשת אמור (כ"ג, כ"ד) שטעם ארבעים קולות, נגד ארבעים קולות שצעקה שרה בעת העקידה. ולכן סמכו שלא להוסיף על ארבעים קולות.

יש פה ענין שהתקיעות יהיו כנגד היבבות ששרה אמנו עשתה.

זה רק כמו חומר גלם. צריך לפתח את זה, ולהסביר, ולהביא מקורות וכו'. זה מלאכת הקודש, מה שנאחנו צריכים לעשות, להמשיך את הדברים ולבאר אותם הדק היטב.

והקב"ה יאיר עינינו בתורתו. וכמו שאמרתי התורה חוזרת על אכסניה שלה. תורת חכמי תימן על צדיקים וקדושים, שלא תהיה נחלת חוקרים אלא נחלת תלמידי חכמים שלל התורה היא תורת חיים. לצערנו אצל הפרופסורים התורה והחיים הם שני דברים. כמו המשל הידוע באותו פרופסור שדיבר בהרצאתו לרבים נגד עישון, ותוך כדי ההרצאה הוא עצמו מעשן. שואלים אותו מה זה? הוא ענה, מי שמדבר על משולש צריך להיות משולש?

הם יכולים לדבר על תורה, ולהיות רחוקים ממנה. אין קשר לחיים. אבל ברוך ה' שאנחנו זכינו להיות ולחיות בעולמה של תורה, ובעזרת ה' יהי רצון שנוכה להאיר

לעילוי נשמת המנוחה שנודככה ביסורים קשים וקיבלתם באהבה

מרת חדוה לאה ב"ר יצחק עוזירי ע"ה

נלב"ע ג' כסלו ה'תשפ"ד

תהי נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן

נתיב התורה

הגאון הצדיק הרב אבנר עפגין שליט"א
ראש הישיבה הגדולה 'בית הלוי' ומוסדות 'אמת ושלוש', ראש העין

השרויים בצער בן אדם וישמעאל

ולפ"ז מובן מדוע אהב יצחק אבינו את עשו והכל עבור ישראל שיהיה להם תקומה, אבל גלות ישמעאל מקפחים את חיי היהודים על חנינם ובלא תכלית.

וצריך לחקור ולדרוש על מה ולמה הטינה והשנאה התהומית שיש לישמעאל על אומת ישראל, הנה כבר נודע כי ישמעאל הוא בן האמה ומן הדין אינו יורש את אברהם, והגם שמצינו שאמר להם ישמעאל שוטים אתם אני הבכור ואני נוטל פי שנים מיצחק, ועל טענה זו השיבה שרה אמנו בנחרצות כי לא ירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק (ב"ר נ"ג, א).

ע"ע שם כמה התעקש בעוז ובתעצומות לכבוש ולקבל בכח את ירושת א"י, וביקש לנשל את יצחק מירושתו ע"י שפיכת דמו שהיה מכוון את החץ של קשתו לירות ביצחק כאילו ובדרך צחוק, וזה שאמר הפסוק "ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק".

סוף כל סוף גם פרא אדם כי ישמעאל, בראותו שהגבירה משגיחה ושמה עיניה עליו, הבין שבדרך כח הזרוע לא יזכה בירושת אביו, לכן נהג בערמה ובכניעה מדומה, והציע ליצחק "בוא אתה ואני נלך לראות את חלקינו בשדה (מ"ר שם), ומובן שלא הסכים בלבו בשום אופן ופנים לותר על ירושת הארץ, אולם לעת עתה מוכן הוא להתחלק עם יצחק רק למראית עין, ובשעת כושר יגזול בכח ויקח את הירושה לעצמו, על אף שידע כי אין בן האמה יורש מאומה.

וכבר אמר החכם "מה שהיה הוא שיהיה ואין כל חדש תחת השמש" (קהלת א, ט), ובני ישמעאל עד היום ממאנים להסכים כי אין בן האמה יורש, ובמשך שנים רבות תופסים אומנות אביהם לשפוך דם יהודים לאלפים ורבבות, ובכח הזרוע מבקשים לגרש את בני הגבירה, להדירם מירושתם, ואפילו שכיום נשמעות אמירות "שתי מדינות לשתי עמים", אין בזה חידוש, שהרי זו היא בערמה ותחבולת ישמעאל שאמר נלך ונראה את "נחלתנו", ודברי הבל המה, כי אין רצונו אלא לגזול את ירושתנו ולהטביענו בים שאין לו סוף, ולעכב הגאולה שבוא תבוא, כי כך הוא משפט בני ישמעאל כמשפט אביהם להיות הענפים יוצאים מהשורש (רבינו בחיי).

וכמה התאוון הרמב"ם באגרת תימן באמרו שאומת ישמעאל רעתם חזקה ולא תעמוד אומה יותר אויבת ממנה, ואפילו דוד ע"ה כשראה ברוה"ק כל הצרות העתידות התחיל לצעוק ולקונן ואמר "אוייה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר" (תהלים ק"כ) וראו איך זכר "קדר" משאר בני ישמעאל לפי שהמשוגע (מוחמד) הוא מבני קדר, ואנחנו בעודנו סובלים שעבודם וכזביהם ושקרונם למעלה מיכלתינו, שאין ביכולת האדם לסבול, וכל זמן שאנו רודפים שלומם, הם רודפים אחרינו בחרב ובמלחמה עכ"ד.

וצריך לידע שמאבק האיתנים הזה בין אומת ישראל לאומת ישמעאל יגבר ויתעצם עד נפילת קליפת ישמעאל כמ"ש "על פני כל אחיו נפל" וסמיק ליה "אלה תולדות יצחק" לומר לך כשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח בן דוד שהוא מתולדות יצחק (בעה"ט כה).

ונפילת וביטול קליפת ישמעאל נתונה ביד לומדי התורה ומחזיקיה, כי ע"י עסק התורה ללא ליאות, ובמסירות נפש, בנקיות, ובטהרת המחשבה, יתבטל חרבו של ישמעאל, כי כל זמן שקול יעקב מצפצף בתורה רק הכי נזכה לצאת מאפילה לאור גדול, השתא בעגלא ובזמן קריב בבנין אריאל בהתגלות משיח לישראל אמן.

איתא בפדר"א (פמ"א) "וויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו" א"ל הקב"ה (לבני עשו) מקבלים אתם את התורה, א"ל מה כתיב בה, א"ל "לא תרצח", א"ל לך מעמנו כי אין אנו יכולים לעזוב את הברכה שברוך יצחק את עשו אבינו "ועל חרבך תחיה". ומשם חזר ונגלה אל בני ישמעאל שנאמר "הופיע מהר פארן" וכו', א"ל מה כתיב בה, א"ל "לא תגנוב", א"ל אין אנו יכולים לעזוב את הדבר שעשו אבותינו שגנובו את יוסף. עכ"ל

ע"ע בגמ' קידושין (מ"ט:) עשרה קבין של זנות ירדו לעולם תשעה נטלה ערביא עכ"ל. א"כ מהות עשו היא החרב והמלחמה, וישמעאל מהותו שוד וגזל ועל כולנה ניאוף וזימה.

ויש לתמוה טובא ממה שכיום רוב בני אדם מתעבים שפיכות דמים, וחרטו על דגלם זכות האדם לחיות, ובני ישמעאל נתקיים בהם "ועל חרבך תחיה", וא"כ מתי ובאיזה זמן נתחלפו אורחות חייהם, ונראה שהיה זה בשעה שהלך עשו לקחת את בת ישמעאל לאשה, נתן עשו למחותנו סבלונות את נדוניית "ועל חרבך תחיה", וישמעאל נתן מתנות לחתן את הגניבה והזימה והניאוף.

וכבר נודע כי בעוה"ר הושלכנו בד' גליות, אדם וישמעאל, והגדילה גלות ישמעאל שהיא הקשה מכל הגליות, כמ"ש מהרח"ו בעץ הדעת טוב (תהלים קכ"ד).

עוד כתב שם כי נקרא שמו ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק זעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמעם אל ויענם, לפי ששאר האומות תמיד היה בהם ממשלה, לא כן ישמעאל שתמיד היו ערביים שוכני אוהלים ומדברות, והם ליסטים היוצאים ומקפחים בני אדם וחוזרים לאהליהם כמ"ש "והוא יהיה פרא אדם", ואח"כ עתידין למלוך על העולם ועל ישראל. עיין מש"כ ב"זוה"ק "ויקם מלך חדש" בקדמיתא הוה שפיל מכל אומיא והשתא קם למלוכה, וגם עתה שקם הערבי הוה נביאם משפלות גדול לרום המעלות.

והגדילו רבותינו הקדמונים לומר שלצד הגליות שגלו בהן ישראל, מ"מ גלות אדם עדיפא טפי, כיון שהיה בה משום התועלת, כי על ידם ניצלו ישראל מדרת שחת לתהום הנשייה משא"כ בגלות ישמעאל שקשה בלי תכלית.

עיין בסה"ק שערי אורה (שער ה') שכתב בזה וז"ל: וכן תמצא ביצחק כתיב "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" (בראשית כ"ה) וכי צדיק גדול כיצחק אבינו ע"ה שאין השכינה נפרדת ממנו אפילו שעה אחת והיה אוהב רשע גמור כמו עשו והיאך אפשר.

אלא סוד גדול מסודות התורה הוא, דע כי יצחק אבינו ע"ה הוא מדת הדין והיה צופה העתיד לבוא וראה כי בני יעקב יהו חוטאין ומכעיסין לפני ה' ויירשו דיני גיהנם, וכשראה יצחק שישראל בגלות (בנו) עשו, אמר אני אוהב מאד את כל הצרות של עשו, ללמד על ישראל חובה כדי לגמור עליהם הדין בגלות בעוה"ז.

וזהו "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" ומהו כי ציד בפיו, אלא ראה בני יעקב ניצודים בדיני גיהנם, וראה ונצטער, אבל כשראה גלות אדם וראה הציד של גיהנם נתון בפיו של עשו, שמח ואמר גלות מכפרת עון וכו'. עוד אמר יותר טוב הוא שיפלו גלות עשו אחיהם משיפלו בגלות אחרים (ישמעאל), ואמר יצחק אבינו ע"ה מאחר שאי אפשר שלא תגבה מידת הדין החוב שלה מיישראל, יותר טוב הוא שתגבה החוב ע"י אחיהם (עשו) משיגבה אותו ע"י נכרי עכ"ל.

הקבלת פני רבו: במעמד מאות מהושבי אלעד וק"ק תימן

ביום ראשון, א' דחול המועד סוכות התשפ"ד, התקיים בביהכ"ס 'תפארת זכריה' שבניו אלעד המעמד המסורתי של הקבלת פני רבו למזן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א שעי"י מוסדות פעולת צדיק בניהולו המסור של ידידו הרב ניר טוירי שליט"א.

בסיום דבריו, דיבר מרן שליט"א בשבח ידידו רבי ברק צברי הי"ו, העושה והמעשה למען התורה ולומדיה, למען שמירת מסורת אבות, ופועל רבות לטובת הכלל והפרט.

במעמד השתתפו גם רבני ק"ק תימן בעיר אלעד:

הגאון הרב חיים צדוק שליט"א, רב ביה"כ כנסת הגדולה. הגאון הרב אריאל טוכני שליט"א, רב ביה"כ שתולי זיתים. הגאון הרב יורם מעטוף שליט"א, מרבני ק"ק תפארת זכריה, אלעד. ידידו הרב אליהו נהרי שליט"א ראש מוסדות עטרת חיים, תלמידי חכמים רבים, ומאת מתישבי אלעד.

(קרדיט צילום: יאיר נהרי).

המעמד נפתח בדבריו של הגאון הרב משה רצאבי שליט"א, מח"ס בנין משה ורב ק"ק פעולת צדיק בעיר אלעד, שהאריך הצדדי החינך והאיסור בעניין הרכבת שנבנתה בתקופה האחרונה תוך חילולי שבת ה"י. והעולה לדינא להלכה ולמעשה. אחריו נשאו דברים הגאון הרב נתנאל עומסי שליט"א, מרבני בית החוראה פעולת צדיק במודיען עילות. והגאון הרב רוני יצחקי שליט"א, רב ביהכ"ס שבניו בעיר אלעד.

התרגשות גדולה אחזה בקהל בכניסתו של מרן הגר"י רצאבי שליט"א שהתקבל בשירה ובשמחה גדולה. ובנכחותו נשא דברים הגאון הרב שאול אהרן שליט"א מרא דאתרא דק"ק תימן בעיר אלעד.

המשא המרכזי מפי מרן שליט"א בענינא דומא נשמע בקשב רב, בו האריך מרן שליט"א על מעלת הושענא רבא ורמזיו בש"ס בבלי וירושלמי. בעניני תשובה גם לדחוקים ולגנדרים. על שמחתנו הגדולה על שזכינו לקבל את התורה הקדושה שאין לה קץ ומידה. ובחזוק גברי הקדושה והצניעות.

הרב יצחק רצאבי • HARAV ITZCHAK RETZABI
בית מדרש ובית הדין פעילות צדיק
י"ט תמוז

ראש חודש אלול רחמים, עש"ק לסדר שופטים ושוטרים
התשפ"ג בשל"ד

קריאת קודש

דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום.

שמחה גדולה לנו בזה שהוקמה מקרוב עמותת נתיבות מהר"י על שם גאון ועוזנו ותפארתנו מהר"י צאלח זצוק"ל בראשות חתני כבני הרב יאיר תאם שליט"א, יחד עם בני הרב שאול רצאבי שליט"א, אשר נטו שכם אחד להעמיס על עצמם עול החזרת עול החזרת מסורת אבותינו לישינה בכמה דרכים, כגון שיעורי תורה ברחבי הארץ, כולל אברכים ללימוד כתבי גאוני תימן הדפסתם והנצחתם, תמיכה לזקוקים בפרט סמוך לפני המועדים, וכהנה וכהנה עוד ידם נטויה להוסיף עשר מעלות בקודש.

הלכך הנני הקטן פונה בקריאה נרגשת מקרב לב לבוא לקראתם בלב שלם ובנפש חפצה, בוזו כסף בוזו זהב אשר לא יועיל ולא יציל, החמו על הוראת קבע כדי שתהא קרן קבועה קיימת, להחזיק ולחזק את כל מלאכת הקודש להגדיל תורה ולהאדירה, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, וחפץ י"י ביום יצלת.

כעתירת הצב"י יצחק
בכמהר"ג רצאבי יצ"ו

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא שלוחה בזאת
לקראת יקרת מעלת ידידנו הדגול, מוקיד ודחיל רבנן ואיהו גופיה צורבא מרבנן,

איש חיל רב פעלים לתורה ולמסורת, רודף צדקה וחסד בגופו ובמומונו,
העושה ומעשה בארה"ב, עבור מוסדותינו הק'

הרה"ג חיים לוי שליט"א

לרגל הולדת הבת שתחי' בשעה טובה ומוצלחת

יה"ר שיזכה יחד עם רעייתו תחיל' מנב"ת, לרוות רוב נחת דקדושה

מכל יוצאי חלציהם, ולראותם הולכים בדרכי אבותינו ורבותינו הקדושים נע"ג, ואך טוב
וחסד ירדפום כל ימיהם. אכ"ר.

אירועי חג הסוכות במחיצת מרן הגר"י רצאבי שליט"א

שמחת בית השאובה
בקהילת 'משכן שלם'

במעמד מרן הגר"י רצאבי שליט"א
ובהשתתפות רבני ובני הקהילה ומאות
מתושבי ב"ב

שיעור ממרן הגר"י רצאבי שליט"א
בבית המדרש 'חפץ השם' חדרה, חול המועד סוכות

הקבלת פני רבו ושמחת בית השאובה
בבית המדרש 'אור שלמה', שיכון ה' בני ברק

במעמד מרן הגר"י רצאבי שליט"א
והמרא דאתרא הגאון הרב יוסף חפמני שליט"א
את מעמד הנעים בשירת קודש, וידידו הרב שלמה צפר שליט"א
מרבני בית המדרש

הושענא רבה בבית מדרשו של מרן שליט"א

מרן שליט"א כנענענים
בנטילת לולב

מרן שליט"א עובר לפני התיבה בחושענא קודם התפילה ללא לולב

הציבור בתפילת הושענא רבה בעלות השחר

מרן שליט"א בתפילה שקודם חבטת ערבה

מרן שליט"א בשיעורו הקבוע בליל הושענא רבה

ביקורי חג בסוכתו של מרן הגר"י רצאבי שליט"א

הגאון רבי זוהר עוקשי שליט"א, ראש ישיבת ברכת אברהם, פתח תקוה

הרה"ג יורם יפת שליט"א ר"מ מכון המאורות

מלחמת שמיני עצרת תשפ"ד

לחוש את הצער הזה ולהתפלל אל הקדוש ברוך הוא. הקב"ה מצפה עדיין לשמוע את התפילות שלנו, אנחנו צריכים להתפלל להקב"ה שישמור אותנו ואת כל ישראל מכל צרה וציקה ומכל נגע ומחלה, ויתקיים בהם מקרא שכתוב חרבם תבוא בלובם וקשתותם תישברנה. השם ירחם, עמו ינחם, על יד מנחם. ויתקיים, בנ מקרא שכתוב וזו שלום בחולך שלוה בארמנותך, אבי"ר.

שאמרו, שנעשנו בעון חילול שבת, וזהו כאשר אנו אומרים בפיוט, אם אשמרה שבת אל ישמרני, אבל צריך לשמור שבת כראוי, על ידי שחזור ונשגן את הלכות שבת כראוי. פה ב"ה הציבור הוא של בני תורה ותלמידי חכמים לא מתאים שנבוא ונאמר בפניהם דברי מוסר. כל לב וידע מרת נפשו.

השם ירחם, עמו ינחם, על יד מנחם: דברי התעוררות מפוסק עדת תימן מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א שנאמר למחרת הטבח הנורא

מיד במוצאי שמיני עצרת, כשנדעו מימדי הטבח הנורא שהתרחש ברצועת עזה, נערך בבית מדרשו של מרן הגר"י רצאבי שליט"א עצרת תפילה בה אמרו את נוסח הפרת עצה המקובל בידי חכמי תימן ממוהר"ר שלום שבזי זיע"א.

כמו"כ בשיעורי השבועי במוצש"ק פרשת בראשית, קרא מרן שליט"א להתחזק בעסק תורה בשקיעות, וכל יהודי שיש לו יד ורגל בתורה,

צריך לחוסף בה כהנה וכהנה, זה הנשק שהכי עזר, וכמו שאמר הקב"ה לדוד, עסקו בתורה ואני לוחם את מלחמותיך. וכמו להתחזק בתפילה כי און כוחנו אלא בפני, והורה להתקבץ את הציבור לומר את הסליחות המתאימות למצב,

אנו אושב שפה בבית הכנסת ב"ה היה חיוק גדול בענין הדיבור בבית הכנסת וזו אחת הזכויות הגדולות, וב"ה מרגישים פה קדושה בגלל זה. אבל עדיין יש מקום לתקן.

עוד דבר צריכים לדעת החפץ חיים אומר שהמדבר לשון הרע מגדיל עוונותיו עד השמים כי כל המצוות שלו מתלכלכות ומתקלקלות. ובעונותינו הרבים בענין הבחירות שמעתי אמלו ולדים מדברים אחד נגד השני, זה מבה וזה את זה וזה מבה את זה, ה"י.

לאחר יומיים נערכה שוב עצרת תפילה ואמירת תהילים בבית מדרשו, שם עבר מרן שליט"א לפני התיבה באמירת סליחות ותקיעות שופר ובסופם ערך את סדר ביטול גזירות המקובל ממוהר"ר שלום שרעבי זיע"א. ולאחר מכן נעמד לפני התיבה לשאת דברי חיוק (להלן הדברים בקצרה כפי שנכתבו ע"י אחד השומעים).

את דבריו פתח ברטט וברמעי, שבת משוש לובנו נהפך לאבל מחולנו מאת הרוגים אלפי פצועים ולא יודעים כמה נעדרים ושבוים. הרמב"ם כותב, שבעת האת חובה להריע, ואם אין עושים כן הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק בדיכיהם הרעים.

לפני חמשים שנה בדיוק התחילה מלחמת יום הכיפורים, ואמש בעיצומו של שמיני עצרת נפתחה הרעה, שני אלו הם ימי הדון כידוע (רק שמפני כבוד יו"ט מקדימים את אמירת הסליחות להושענא רבא).

בגון אלו שמענינו הגלות ובפרט גלות ישמעאל, וכן להחזיק במסורת חכמי תימן זיע"א לומר 'יושע' בעמידה עם פתחת הארון ולכפרל ג"כ את הפסוקים 'ה' איש מלחמה, ימונך ה', מי כמכה, שלש פעמים (אחרי זמן חוסף בשיעור, לכפרל ג"פ גם את הפסוק שמעו עמים וגו' ישבי פלשת). ובפרט פסוק 'תפלו עליהם אימתה ופחד' שבע פעמים, ולומר דברי כיבושין, כי חשוב מאוד שאנשים ידעו שעונותינו גרמו אלה, ואנחנו צריכים להשלים ולתקן את עצמנו, ולא לתלות באחרים חלילה. ושוענת תעלה לשמי מרומים, אל מלך יושב על כסא רחמים אבי"ר.

ההרוגים כבר הלכו לעולמם, אבל השבויים רח"ל, זה אסון גדול, הגמרא בב"ב אומרת שזה חמור מהכל. והרי פרוץ שבויים גדול אמלו מלון עניים. שביה כלהו אותנהו ביה, השבוי נמצא ביד רשעים אכזרים שעושים בו כרצונם, אם למוות אם לרעב, רח"ל. אנחנו צריכים

על מה יצא הקצף, און עוד נבוא ולא אותנו יודע על מה, יש מגדול ישראל שאומרים שלא כדאי להצביע על אוו סובה, כי או כביכול יבוא לחשוב שהשאר מתוקן. אבל אנחנו לא פטורים מלפשפש במעשינו. יש מגדול ישראל

מי שברך מיוחד לזמן המלחמה

נתיסד ע"י הציור הירושלמי רבי מטיל גפנר זצ"ל הכותנם של מרן הגרא"י מלצר והגאון מטושעבן זצ"ל (מכונא מספר עירלמו של הסיד עמי תרכ"ו)

מי שברך אבותי יצחק ויעקב, משה ואהרן דוד ושלמה, וכל הקהלות הקדושות והטהורות, הוא יברך וישמר ויחיה ויעור וגו' ויושיע לכל אחיו בית ישראל, העומדים בפניך מל כל איובי ושונאי. המקום ברוך הוא ברחמי ישמרם ויצילם מכל רע (אמן) וידבר עמי תחתם (אמן) וידבר מהם תמישה מאה, ויצאה מהם רבנה וירחי (אמן) ונפלו איובי לפניהם לחרב (אמן) ובכל אשר ופני, וישפלו וינעלו (אמן) וישומו לשלום לבניהם (אמן):

והצריכים רפאה, וישלח להם האל רפאה שלמה לכל איביהם ויגיהם, ורפאת הנפש ורפאת הגוף, בתוך שאר כל חולי עמי בית ישראל (אמן):

והתפלים בשמי רחמנא לצלו, הקדוש ברוך הוא יתמלא רחמים עליהם (אמן) ויתנם לרחמים לפני שוביהם (אמן) ויוציא מפסג אסיר (אמן) ויקרא לשבויים חרות, ולאסירים פחדיקוח (אמן) וישבים לבניהם בשלום במחרה (אמן):

ועל כל אחר ואחד מהם, ויתקיים מקרא שכתוב, וי' ישמרו ויחזו ואשר פארז, ואל תקנהו כנפש אויב. ומקרא שכתוב, כי י' אלהיכם הולך עיכם, להלחם לכם עם אויבים, להושיע אתכם. ונאמר, וי' כגבור יצא, כאשר מלחמות יעור קנאה. ורע אף רעיה, על אויבי ותגבר. חרבם תבוא בלבם, וקשתותם תשברנה. וכן היו רצו, ואבירו אמן. (אמן)

הנה ונערך מחדש ע"י מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א כמו שנתבאר בשיעורי השבועיים במוצש"ק פשוטת טו, וירא, חיי תורה התשפ"ד בשל"ה

כעת, וגם לפני מספר שנים באחת ממערכות המלחמה, הורה מרן שליט"א כי בעת האזעקות כשנכנסים לשהות במקומות המוגנים יאמרו שלש פעמים את הפסוק:

כַּל-בְּלִי יוֹצֵר עֲלֵינוּ לֹא יַעֲלֶה וְכַל-לְשׁוֹן תִּקְוֶם-אֶתְךָ לְמִשְׁפַּט תְּרַשְׁעֵי זֹאת נַחֲלֵת עִבְדִּי יי וְצַדִּיקְתֶּם מֵאֵתִי נֶאֱמַר יי (ישעיה נ"ד, י"ז)

* תרשיעו פרושו, תחויבו אותם במשפט, שהגויים יצאו חויבים, ועם ישראל יצאו זכאים, כמבואר במפרשים.

שְׁלֹשָׁה יָנִיסוּ רֶבְבָה וְאַבִּיהוּא שְׁאֵר

אַלֵּא, שָׂרֵב הָעִיר הַגָּאוֹן רִבְנוּ יִחְיָא לֹא פָּחַד, וְהוּא הִשִּׁיב לְחִילָיִם בְּאִפְסוֹן בְּרוּר וְיָחַד: "נִצִּית לְפָקְדָה כָּל רֹאשֵׁי הַקְּהֵלָה, אֲבָל רַק לְאַחַר שְׁנַסִּים הַתְּפִלָּה". כְּשֶׁשָּׁבוּ הַחִילָיִם לְחֹדֶר הַפְּקוּדִים, לְמַסֵּר אֶת תְּשׁוּבַת הַיְהוּדִים לְמַפְקֵד הַגְּדוּד, פָּנָה הָרֵב לְמַתְפַּלְלִים הַמְּפָחְדִים: "אֲחֵי הַיְהוּדִים! גְּזֵרָה קָשָׁה נִחְתָּה עֲלֵינוּ, הִבֵּה וְנִתְפַּלֵּל לָהּ בְּכָל כּוֹחֵנוּ".

הָיָה זֶה בְּזִמּוֹן שְׁלוֹטוֹן הַתּוֹרָכִים, בְּעִיר רְצֻבָּה' (במקום) אֲשֶׁר שְׁמָה יִצָּא לְמַרְחָקִים- כְּעִיר שְׁלֹגְדוּלֵי תוֹרָה חֲכָמִים וְצַדִּיקִים. גְּדוּדֵי הַצָּבָא הַתּוֹרָכִי הָאֲדִיר, שֶׁשָּׁכְנוּ בְּאֵהָלִים בְּכַנְיֶסֶה לְעִיר, הִשִּׁילוּ אֶת חֲתִיתָם (הפחידים) בְּאִפְסוֹן תְּדִיר (תמיד), עַל תּוֹשְׁבֵי הָעִיר כְּלָם, מְזַקֵּן וְעַד נֶעַר צְעִיר.

יָרַד שְׁלִיחַ הַצְּבוּר לְפָנֵי הַתְּבָה, כְּשֶׁלְּיָדוֹ הָרֵב וְחֲסֵק נוֹסֵף בְּעַל שִׁיבָה. אֶת 'כֶּתֶר יִתְנוּ לָהּ' אָמְרוּ יַחַד שְׁלֹשֶׁת הַרוּעִים, כְּאֲשֶׁר קוֹלָם גָּבַר מְאֹד וּבִקְעָה רְקִיעִים. הוּא יִצָּא מִתּוֹךְ גְּרוֹנָם בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, בְּשִׁטָּף מַלִּים יוֹרְדוֹת וְעוֹלוֹת. גַּם קֵהַל הַמַּתְפַּלְלִים שֶׁפָּכוּ לִבָּם כַּמַּיִם, לְפָנֵי מוֹשִׁיעַם שׁוֹכֵן שָׁמַיִם. וְאִכּוֹ, לֹא הִשִּׁיב ה' רִיקָם אֶת תְּפִלָּתָם, הוּא הַקְּשִׁיב וְשָׁמַע אֶת זַעֲקָתָם.

שָׁבַת אַחַת הִגִּיעוּ חִילֵי הַלְּגִיוֹן (הצבא), חֲמוּשִׁים הֵיטֵב בַּחֲנִית וּפְגִיוֹן (סורב קצרה). לְחֻצֵר בֵּית הַכְּנֶסֶת הַמְּרָכָזִי וּבְיָדֵם גְּלִיוֹן (דף נייר), וְהַקְּרִיאוּ מִמֶּנּוּ אֶת פְּקֻדַת הַמַּפְקֵד הָעֲלִיוֹן: "עַל רֹאשֵׁי הַקְּהֵל הַיְהוּדִי, מְטֹל בְּזָה בְּאִפְסוֹן מִיָּדִי, לְאַרְזוֹ מַעֲט מִטְּלָטְלִים, וְלְהַתְּלוֹת לְפָלְגַת הַחִילָיִם!" 'הֲרִי זֶה מִמֶּשׁ חִלוֹל שַׁבָּת! נִחְרְדוּ הַמַּתְפַּלְלִים, וְיָמִי יוֹדַע מֶה הֵם עוֹד זוֹמְמִים וְמַעֲלִילִים.

גַּם שְׁלוֹם בֶּן הַשֶּׁבַע, הַחֹוִירו פָּנָיו וְהָיוּ לֹא צָבַע. שַׁבָּת זוֹ מִיְחַדָּת בְּשָׁבִילוֹ, צְעִיר הוּא מְאֹד בְּגִילוֹ, וּבְכָל זֹאת תִּרְגַּם אֶת כָּל הַפְּסוּקִים, בְּקוֹל נְעִים וּבְדִיוֹק רַב לְפִי הַכְּלָלִים וְהַחֲקִים. יָדָיו הָיוּ מְלֵאוֹת מִמַּתְקִים, תְּמָרִים, מִיָּנִי קְלִיֹּת וְצִמּוּקִים. תִּקְרַבְתָּ זוֹ הֶעֱנָקָה לוֹ כְּהַעֲרָכָה, גַּם עַל קְרִיאַת הַשִּׁשִּׁי כְּהַלְכָה. גּוֹפּוֹ הִקִּט נְשִׁטָּף זִיעָה וְלֹא מִפְּנֵי הַשָּׂרֵב, הַחִילָיִם הַמַּבְעִיתִים הִשִּׁילוּ עֲלָיו פָּחַד רַב. מִתְּוִי פָּנִיהֶם הַמְּאֵאִמִּים חִפְשׁ מִפְּלֵט, וְתַחַת טְלִיתוֹ שְׁלִי-אֲבִיו מְצָא מִסְתוֹר וּמְקַלֵּט. גַּם חֲבָרָיו הָעֲטוּפִים אִף הֵם בְּטִלְיוֹתֵיהֶם, נִשְׁאוּ עֵינֵיהֶם מִפְּחָדוֹת לְעֵבֶר אֲבוֹתֵיהֶם.

וּפְתָאוֹם! בַּחֲדָר הַמַּפְקָדָה, אִימָתָה וּפְחָד, חִיל וְרַעְדָה. הַמַּפְקֵד הָעֲלִיוֹן וְחִילָיו הַפְּקוּדִים, נִתְקַפּוּ בַּפָּחַד מִסְתוֹרֵי וְהַחִלוּ רוֹעֲדִים. קוֹל פְּנִימִי אוֹתָם הִזְהִיר: "סִכְנָה גְּדוֹלָה עֲבוּרְכֶם לְהִשְׁאָר בְּעִיר!"

וְהִנֵּה, עוֹד לְפָנֵי שְׁסִימוֹ הַיְהוּדִים לְהַתְּפַלֵּל, נִס גְּלוּי וּמִדְּהִים הַתְּחוּלָל. הַצָּבָא הַתּוֹרָכִי עַל אֲלָפֵי חִילָיו, פָּרַק אֶת מַחְנֵהוּ וְקָפַל אֶת אֵהָלָיו, וּמִיָּד, יִצָּא אֶת הָעִיר בְּחַפְזוֹן, בְּהוֹתִירוֹ אַחֲרָיו צִיּוּד רַב וּמַחְסָנֵי מְזוֹן. הוֹדוּ הַיְהוּדִים לַה' בְּשִׁמְחָה וְעֲלִיצָה, וְאֵז וְצִאוּ לְבֵיתָם לְסַעַד בְּגִילָה וּבְדִיצָה.

מַעֲבָד עַל פִּי כְּתָבָיו שֶׁל אֶחָד וּמִיְחַד שֶׁגִּדַּל בְּעִיר שְׁלֵתוֹרָה, הוּא הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רִבְנוּ נְסִים רְצֻבָּה יִצְוֹק"ל- הַמְּנַרְהַ הַטְּהוֹרָה.

מִלֶּאךָ הַדָּר עִם בְּנֵי תְמוֹתָה

הַגָּאוֹן הָאֲדִיר רִבְנוּ נְסִים רְצֻבָּה יִצְוֹק"ל שֶׁמֶשׁ כְּרָאשׁ אֲבוֹת בְּתֵי הַדִּין בְּעִיר רְצֻבָּה. גְּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבְקִרְאָת שְׁמַיִם, גְּדוֹל בַּמִּדּוֹת תְּרוּמִיּוֹת, אֲצִיל-רוּחַ וְעֵדִי-נַפְשׁ. בְּעַל סִבְרָא וּבְעַל זְכָרוֹן מְפֻלָּג מְאֹד מְאֹד, אִישׁ הָאֲשִׁכּוּלוֹת, וּמַגְדוּלֵי הַבְּקִיאִים בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה וּבְמִסְתָּר חֲכָמֵי תִימָן. שׁוֹלֵף מִיָּד מַעֲנָה לְכָל שׁוֹאֵל בְּכָל נוֹשֵׂא בַּתּוֹרָה, וְעַל הָרֵב כְּכֹתְבוֹ וְכִלְשׁוֹנוֹ. בְּמִשְׁפָּחָה כָּל יָמֵי חַיָּיו, פִּיּוֹ לֹא פָּסַק מִלְּחוֹר בְּעַל פֶּה, עַל שֵׁם וּפּוֹסְקִים, מְפָרְשִׁים וּמְקַבְּלִים, בְּכָל מְכַל כָּל. כָּל יוֹדְעֵי וְשׁוֹמְעֵי לֹא הֶאֱמִינוּ לְמָה שֶׁהֵם רוֹאִים: דְּפִים שְׁלֵמִים בְּשֵׁם וּבְפּוֹסְקִים, מְדַרְשִׁים וּמְפָרְשִׁים, אוֹמְרִים כְּמוֹ אֲשֶׁר־יֹשְׁבֵי בֵיתָה, חוֹרְוֹ וּמְשַׁלֵּב מִמְּשֻׁנָּה לְגַמְרָא וְלְרַמְבַּ"ם וְכוּ', בְּהִטְעָמָה רַבָּה וּבְשִׁפְפָה בְּרוּרָה, כְּאֵלּוֹ הַסְּפָרִים פְּתוּחִים לְפָנָיו. בְּכִלְלֵם הַלְכוּת מְסֻבָּכוֹת, מִמֶּשׁ סֵפֶר תּוֹרָה חֵי. מַעֲוֵן הַמַּתְגַּבֵּר וְנִרְהַר שְׁאִינּוֹ פּוֹסֵק. בְּמִקוֹם גְּדֻלָּתוֹ, שֵׁם אֶתְּהָ מוֹצֵא עֲנוּתָנוֹתוֹ. לֹא גָבַהּ לְבוֹ וְלֹא רָמוּ עֵינָיו. כָּל יָמֵי חַיָּיו הִתְהַלֵּךְ בְּתֵם לְכָבוֹ וּבִיָּשָׁר דְּרָכּוֹ, רְחוּק מִתְּאוֹת הָעוֹלָם. מְאֹד מְאֹד שֶׁפֶל רוּחַ, שֶׁפֶל בְּרָךְ וְקוֹמָה.

חֲבוּרָיו: "אוֹר הַנֵּר" א'-ב' וְעוֹד. נִפְטָר לְבֵית עוֹלָמוֹ: בְּיוֹם רַבִּיעִי ו' מִנְחָם אָב הַתְּשַׁנ"ב

**זו ההזדמנות שלך
 ליטול חלק בהשבת
 עשרת אבות לתפארתה**

להיות שותף במפעלי התורה של מרן הגאון
 רבי יצחק רצאבי שליט"א, להרמת קרן
 התורה בק"ק תימן יע"א ולזכות לתפילת מרן
 שליט"א בימי החנוכה לשמירה עליונה

שמירה עליונה לנוטרים את פריה

מאתיים נוטרי פריה
 מאתיים גיבורי החיל, שומרי מסורת אבותינו
 מניחי אדני היסוד למוסדות 'נתיבות מהרי"ץ'

100 אדני זהב
 לחודש ש"ח

תמיכה איתנה להרמת קרן התורה

- שותפות וזכות נצח בכלל מפעלי התורה של מרן שליט"א.
- זכות למי שברך בסוף השיעור השבועי במוצש"ק, מידי שנה.
- ספר אור הנר ח"א וח"ב בחתימת יד קדשו של מרן שליט"א.
- תפילת מרן שליט"א בכל יום מימי החנוכה לאחר הדלקת הנרות.
- תפילה מיוחדת בזאת חנוכה לשמירה עליונה מפגעי הזמן הרוחניים והגשמיים.

50 אדני כסף
 לחודש ש"ח

תמיכה איתנה להרמת קרן התורה

- שותפות וזכות נצח בכלל מפעלי התורה של מרן שליט"א.
- ספר אור הנר (ח"א/ח"ב) בחתימת יד קדשו של מרן שליט"א.
- תפילה מיוחדת בזאת חנוכה לשמירה עליונה מפגעי הזמן הרוחניים והגשמיים.

לפרטים נוספים ותרומות: 052-769 1104

במשרד מוסדות נתיבות מהרי"ץ | רימון 11, בני ברק | 0533133327
 בבית מרן שליט"א | בית | אצל רבני בית | בביהמ"ד פעולת צדיק | מהרי"ץ 1 בני ברק
 באשראי במערכת | נדרים פלוס | נדרים פלוס | בירנבוים 13, בני ברק
 בנדרים פון 03-7630585 | שולחה 3102 | דרכים נוספות לתרומה: אצל נציגי המגבית ברחבי הארץ: ירושלים: הרב עזריאל צדוק שליט"א 0548425525 | מודיעין עילית: הרב אביחי שרעבי שליט"א 0504139964 | נתיבות: הרב דוד צפירה שליט"א 0527689518 | חריש: הרב יאיר שרפי 0527166601 | רכסים: הרב דוד צדוק שליט"א 0556706882